(1446) "लक्ष दर्शनाङ्कनयोः"

(X-चुरादिः-1538. सक. सेट्. उभ.) [अ]

'अङ्कनम् = चिह्नम्' इति क्षीरस्वामी ।

'आलोचनार्थाण्णिचि लक्षयेत, स्याल्लक्षयेल्लक्षयतेऽङ्कनार्थात् ॥'

(श्लो. 182) इति देवः ।

लक्षकः-क्षिका, लिलक्षयिषकः-षिका ; लक्षयिता-त्री लिलक्षयिषिता-त्री ; इत्यादीनि सर्वाण्यपि रूपाणि चौरादिकपक्षयतिवत् (956) ज्ञेयानि । ल्युटि-लक्षणम्[1] यति-लक्ष्यम्, लाक्षणिकः, [2]लक्ष्मीः, [3]लक्ष्मणः इमानि रूपाणि अस्य धातोः इति विशेषः । ल्यपि-उपलक्ष्य ।

(1447) "लक्ष आलोचने" (X-चुरादिः-1697. सक. सेट्. आत्म.)

आकुस्मीयः ।

'आलोचनार्थाण्णिचि लक्षयेत, स्याल्लक्षयेत् लक्षयतेऽङ्कनार्थात् ॥'

(श्लो. 182) इति देवः ।

लक्षकः-क्षिका, लिलक्षयिषकः-षिका, लक्षयिता-त्री, लिलक्षयिषिता-त्री ; इत्यादीनि सर्वाणि रूपाणि चौरादिकपक्षयतिवत् (956) ज्ञेयानि । तुमुनि-लक्षयितुम्[A] ।

(1448) "लख गत्यर्थः" (I-भ्वादिः-138. सक. सेट्. पर.)

लाखकः-खिका, लाखकः-खिका, लिलखिषकः-षिका, लालखकः-खिका ; लखिता-त्री, लाखयिता-त्री, लिलखिषिता-त्री, लालखिता-त्री ; इत्यादिकानि सर्वाण्यपि रूपाणि भौवादिकक्रङ्कतिवत् (141) ज्ञेयानि ।

[अ] मैत्रेयरक्षितमतेनास्य धातोः स्वरितेत्त्वं न इति पुरुषकारोपात्त (दैवे-श्लो.182) वचनाज्ज्ञायते । पदमञ्जर्यामपि 'एष विधिर्न चुरादिण्यन्तात् स्यादिति कश्चन निश्चिनुते स्म । आप्तवचोऽत्र न किञ्चन दृष्टं लक्षयतेः स्वरितेत्त्वमनार्षम् ॥' (1-3-74) इति पारायणग्रन्थस्थश्लोकोदाहरणप्रदर्शनपुरस्सरं साधितम् ।

1. लक्ष्यतेऽनेनेति लक्षणम् । रेखा, तिलकाद्यङ्कनम्, व्याकरणादिशास्त्रं च ।
2. 'लक्षेर्मुट् च' (द. उ. 1-84) इति ईप्रत्ययो मुडागमश्च ।
3. 'लक्ष्म्या अच्च' (ग. सू. 5-2-100) इति मत्वर्थीये नकारप्रत्यये णत्वे ईकारस्य चाकारे लक्ष्मणः इति रूपम् । लक्ष्मणः=रामस्यानुजः ।

A. '.....नो खल्वशाम्यमिह लक्षयितुं क्षमाः स्मः ॥' धा. का. 3. 35.